

2026

Beleids- en Visienota Coöperatie Duurzaam Wergea

SAMEN OP WEG NAAR EEN ENERGIE-ONAFHANKELIJK WERGEA

Inhoud

Inleiding	2
1. Feiten over Wergea.....	3
2. Energiebeleid van de gemeente Leeuwarden.....	4
3. Missie & Visie	5
4. Strategische Doelen	6
2.1 Lokale energieopwekking	6
2.2 Participatie en betrokkenheid	6
2.3 Terugvloeiing van opbrengsten	6
5. Huidige en eventuele toekomstige projecten.....	7
6. Besluitvorming en Governance	9
7. Conclusie	10

Inleiding

Coöperatie Duurzaam Wergea (CDW) is een lokale energiecoöperatie die zich inzet voor de verduurzaming van Wergea en de omliggende dorpen Eagum, Warstiens en Domwier. Onze coöperatie is opgericht om inwoners en bedrijven de mogelijkheid te bieden gezamenlijk te investeren in duurzame energieoplossingen, energiebesparing, klimaatadaptatie en biodiversiteit. CDW speelt hiermee een sleutelrol in de transitie naar een duurzame, energie-onafhankelijke en klimaatbestendige gemeenschap.

De urgentie voor de energietransitie en klimaataanpassing is groot. De gemeente Leeuwarden streeft naar een klimaatneutrale energie- en warmtevoorziening in 2050, met concrete tussendoelen voor 2030 en 2035. Dit biedt kansen voor lokale initiatieven zoals CDW om, in lijn met het Programma Volhoudbaar 2.0 en de voor het einde van 2026 vastgestelde Provinciale Omgevingsvisie, samen met inwoners en bedrijven een bijdrage te leveren aan een duurzame toekomst. CDW heeft al verschillende projecten gerealiseerd, zoals Sinnestroom Trije Hikken en Sinnestroom Greate Mar, die gezamenlijk een aanzienlijke hoeveelheid zonne-energie opwekken. Daarnaast onderzoeken we nieuwe mogelijkheden, zoals een dorpsmolen, energiedelen tussen bewoners, warmtenetten en opslag van duurzame energie.

Onze visie is helder: een duurzame, energie-onafhankelijke gemeenschap waarin inwoners actief bijdragen aan de energietransitie en waarin de opbrengsten van energieproductie lokaal terugvloeien naar de gemeenschap. Deze beleids- en visienota beschrijft de strategische koers van CDW voor de komende decennia. We hanteren een groeimodel waarin we eerst de bestaande energieopwekking en ledenbetrokkenheid versterken, vervolgens innovatieve technieken implementeren. We streven hiermee naar een volledig energieneutraal Wergea. Dit document biedt een leidraad voor onze besluitvorming, investeringen en samenwerking met de gemeenschap en externe partners, met concrete acties en koppelingen aan gemeentelijk en provinciaal beleid.

1. Feiten over Wergea

- **Inwoners en huishoudens:** Het dorp heeft ongeveer 1.900 inwoners en circa 750 huishoudens (Bron: CBS, 2023, [CBS Statline](#)).
- **Woningbezit:** Ongeveer 70% van de woningen in Wergea is een koopwoning (Bron: CBS, 2023, [CBS Statline](#)).
- **Energieverbruik:** Het totale energieverbruik van Wergea bedraagt jaarlijks circa 5.500 MWh (Bron: Netbeheerder Liander, 2023, [Energieverbruik per gemeente en wijk](#)).
- **Energieneutraliteit:** Om energieneutraal te worden, moet dit volledige verbruik worden gedekt door lokale hernieuwbare energiebronnen, zoals zonne- en windenergie, en moeten besparingsmaatregelen worden doorgevoerd.

Met opmerkingen [JG1]: Nog actualiseren, maar de data van '24 of '25 zullen niet veel verschillen

2. Energiebeleid van de gemeente Leeuwarden

De gemeente Leeuwarden heeft ambitieuze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en energietransitie, zoals vastgelegd in diverse beleidsdocumenten. Het belangrijkste stuk voor ons als coöperatie is: *Gemeente Leeuwarden: Programma Volhoudbaar 2.0 (2023-2027)*.

De volgende doelen en strategieën uit het Programma Volhoudbaar 2.0 zijn voor CDW interessant:

- **Energietransitie**
 - 60% CO₂-reductie in 2030 (t.o.v. 1990).
 - 85% duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving in 2030.
 - Aardgasvrij maken van 15.000 gebouwen.
 - Stimuleren van duurzame mobiliteit en bestrijden van energiearmoede.
- **Klimaataanpassing**
 - Realiseren van 65.000 m³ waterberging in 75 projecten.
 - Extra groen en schaduw rondom 50 warme gebieden in de gebouwde omgeving.
 - Vergroten van bewustwording en klimaatadaptief handelen onder inwoners.
- **Circulaire Economie**
 - Afvalvrij in 2050, met als tussendoel 30 kg restafval per inwoner in 2030.
 - Maximaal circulair inkopen in 2025.

Voor dorpen zoals Wergea betekent dit dat er ondersteuning is bij het verduurzamen van woningen, onder andere via het Energieloket Leeuwarden en dat er plannen zijn om samen met inwoners stappen te zetten richting een aardgasvrije en duurzame toekomst.

Het programma toont de inzet van de gemeente Leeuwarden om samen met haar inwoners en lokale initiatieven, zoals Coöperatie Duurzaam Wergea, te werken aan een duurzame en energie-onafhankelijke toekomst.

3. Missie & Visie

Missie

CDW streeft naar een duurzame, energie-onafhankelijke gemeenschap waarin inwoners actief bijdragen aan de energietransitie. Dit doen we door energie lokaal op te wekken, te besparen en terug te investeren in de gemeenschap. Onze missie is gebaseerd op de principes van lokale betrokkenheid, sociale verantwoordelijkheid en economische duurzaamheid. Door gezamenlijk te investeren in hernieuwbare energieprojecten, willen we niet alleen de energiekosten verlagen, maar ook bijdragen aan een sterkere en veerkrachtigere gemeenschap.

Wij geloven dat duurzaamheid hand in hand gaat met samenwerking. Door inwoners, bedrijven en organisaties samen te brengen, creëren we een lokaal energie-ecosysteem waarin iedereen kan profiteren van een schonere, betrouwbare en betaalbare energievoorziening.

Visie

Onze visie is gebaseerd op een geleidelijke transitie naar een volledig duurzame en circulaire energiehuishouding in Wergea. We hanteren drie fasen:

- **Korte termijn (2026-2028):**
 - Continuering en duurzame inzet van zonne-energieprojecten zoals Sinnestroom Trije Hikken en Sinnestroom Greate Mar.
 - Stimuleren van energiebesparing bij inwoners en bedrijven door middel van advies, subsidies en gezamenlijke inkoopacties.
 - Vergroten van de ledenbetrokkenheid via informatieavonden en educatieve initiatieven.
- **Middenlange termijn (2026-2035):**
 - Onderzoeken en investeren in innovatieve opslagtechnologieën zoals waterstofopslag en batterijopslag.
 - Investeren in windenergie (bv door een dorpsmolen) in samenwerking met lokale en provinciale partners.
 - Implementatie van energiedeling tussen bewoners via smart grids en digitale platforms.
 - Nauwere samenwerking met gemeente Leeuwarden en andere energiecoöperaties om schaalvoordelen te benutten.
 - Onderzoek naar de ontwikkeling en beheer van collectieve warmtenetten.
- **Lange termijn (2035-2050):**
 - Wergea volledig energieneutraal maken door de combinatie van zonne-, wind- en warmte-energie.
 - Structurele bijdrage aan de regionale energietransitie en kennisdeling met andere dorpen en gemeenten.

Met deze visie bouwen we stap voor stap aan een duurzame toekomst waarin Wergea niet alleen energie-onafhankelijk is, maar ook een voorbeeldfunctie vervult voor andere dorpen en gemeenschappen in Friesland en daarbuiten.

4. Strategische Doelen

2.1 Lokale energieopwekking en opslag

Een van de pijlers van CDW is het realiseren van duurzame energieopwekking en opslag binnen Wergea en de omliggende dorpen. Door te blijven inzetten op zonne- en windenergie willen we bijdragen aan een energieneutraal dorp waarin de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen wordt verminderd. Daarnaast gaan we actief aan de slag met langdurige opslag van onze opgewekte duurzame energie en de mogelijkheid om onderling energie te delen. Op de lange termijn streven we naar een volledig zelfvoorzienend energiesysteem, waarin innovatieve opslagmethoden en nieuwe energiebronnen zoals aquathermie en waterstof een rol spelen.

2.2 Participatie en betrokkenheid

Duurzaamheid kan alleen slagen als de gemeenschap actief betrokken is. Daarom zet CDW in op het vergroten van de participatie van bewoners en bedrijven. Op korte termijn werken we aan bewustwording door middel van informatiebijeenkomsten en workshops. Op de middellange termijn ontwikkelen we modellen waarin leden direct profiteren van de opbrengsten van duurzame energie, zoals via energiedeling en coöperatieve investeringen. Op lange termijn streven we naar een energiedemocratie waarin alle inwoners actief kunnen deelnemen aan de besluitvorming en energieproductie.

2.3 Terugvloeiing van opbrengsten

De winst die voortkomt uit de energieprojecten van CDW moet ten goede komen aan de gemeenschap. Daarom wordt een deel van de opbrengsten geïnvesteerd in sociale en duurzame initiatieven. Op korte termijn ondersteunen we kleine projecten, zoals energiebesparingsmaatregelen voor dorpsvoorzieningen. Op de middellange termijn richten we een fonds op waarmee structurele verbeteringen in het dorp kunnen worden gefinancierd, zoals het verduurzamen van openbare gebouwen. Op lange termijn willen we dat duurzame energie niet alleen de energierekening verlaagt, maar ook bijdraagt aan een sterkere, veerkrachtigere gemeenschap met een hoog welzijnsniveau.

5. Huidige en eventuele toekomstige projecten

Sinnestroom Trije Hikken en Sinnestroom Greate Mar

Deze zonne-energieprojecten vormen de ruggengraat van onze huidige opwekcapaciteit. De opbrengsten worden deels teruggevoerd naar de gemeenschap, waarmee initiatieven op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid worden ondersteund. We streven naar optimalisatie van de bestaande installaties.

Dorpsmolen en klein windmolenpark

Naast zonne-energie onderzoekt CDW de mogelijkheid voor een dorpsmolen of mede-investeringen in een kleinschalig windmolenpark. Windenergie kan een stabiele en betrouwbare aanvulling vormen op de bestaande zonne-energieprojecten, met name in de wintermaanden wanneer de zonopbrengst lager is. Het idee achter de dorpsmolen is dat deze in lokaal eigendom komt, zodat de financiële voordelen direct terugvloeien naar de gemeenschap. Dit sluit aan bij de doelstelling van CDW om de energievoorziening in Wergea niet alleen duurzaam, maar ook economisch rendabel te maken voor inwoners.

CDW gaat geschikte locaties zoeken en werkt aan een participatiemodel waarbij bewoners kunnen mee-investeren. Door een breed draagvlak te creëren en samen te werken met de gemeente Leeuwarden en andere energiecoöperaties, willen we zorgen voor een haalbaar en breed gedragen project.

Energiedelen

Binnen dit pilotproject testen we de mogelijkheden om lokaal opgewekte energie ook lokaal te verhandelen en onderling uit te wisselen. Dit gebeurt via een digitaal platform waarin leden energie kunnen delen met andere dorpsbewoners. Energiedelen biedt niet alleen een financieel voordeel, maar bevordert ook het besef van collectieve energieoplossingen binnen de gemeenschap.

Innovatieve opslagmethoden

Een belangrijke uitdaging binnen de energietransitie is het balanceren van vraag en aanbod. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden van batterijopslag. Door lokaal opgewekte energie op te slaan en later te gebruiken, kunnen we piekbelastingen verminderen en zorgen voor een stabielere energievoorziening. Dit draagt bij aan een robuuster en veerkrachtiger energiesysteem binnen de gemeenschap.

Warmtenet Wergea

Het onderzoeken van een collectief warmtenet is een van de speerpunten van onze middellange termijnplanning. Dit project richt zich op de mogelijkheden om restwarmte uit bedrijven, aquathermie of andere duurzame bronnen te benutten voor de verwarming van woningen en bedrijfsruimtes. Een succesvol warmtenet vermindert de afhankelijkheid van aardgas en draagt direct bij aan de verduurzaming van Wergea.

Toekomstige Ontwikkelingen

Naast deze lopende projecten blijft CDW innoveren en zoeken naar nieuwe kansen op het gebied van duurzame energie. Denk hierbij aan:

- **Microgrids en slimme netwerken** waarmee huishoudens en bedrijven lokaal opgewekte energie efficiënter kunnen benutten.
- **Samenwerking met agrarische bedrijven** voor het opwekken van biogas en het benutten van duurzame landbouwreststromen.

- **Participatie in regionale en nationale initiatieven** voor de energietransitie, zodat Wergea niet alleen lokaal impact maakt, maar ook een voorbeeldfunctie vervult in bredere contexten.

Met deze strategische projecten bouwen we stap voor stap aan een duurzame en energie-onafhankelijke toekomst voor Wergea, waarin hernieuwbare energie een vanzelfsprekendheid is en de gemeenschap gezamenlijk profiteert van de voordelen die dit oplevert.

6. Besluitvorming en Governance

CDW opereert als een coöperatie waarin leden een directe stem hebben in de besluitvorming. De Algemene Ledenvergadering (ALV) is het hoogste orgaan binnen de coöperatie en bepaalt de strategische koers. Tijdens de ALV worden belangrijke besluiten genomen over investeringen, beleidswijzigingen en nieuwe projecten. Elk lid heeft stemrecht en kan invloed uitoefenen op de toekomst van de coöperatie. Het bestuur van CDW draagt de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse gang van zaken en de uitvoering van het beleid. Het bestuur bestaat uit leden die op democratische wijze door de ALV worden verkozen. Zij zorgen voor de implementatie van de vastgestelde strategie, bewaken de financiële gezondheid en onderhouden contacten met externe stakeholders.

Om de transparantie en efficiëntie te waarborgen, maakt CDW gebruik van verschillende werkgroepen en commissies. Deze groepen, bestaande uit betrokken leden, richten zich op specifieke thema's zoals energieproductie, duurzaamheid, communicatie en ledenwerving. Dit bevordert niet alleen de expertise binnen de coöperatie, maar vergroot ook de betrokkenheid van de leden bij de dagelijkse gang van zaken.

Samenwerking met Externe Partners

CDW werkt nauw samen met diverse externe partners om expertise en middelen te bundelen:

- **Ús Koöperasje:** Een overkoepelende organisatie van Friese energiecoöperaties die ondersteuning biedt op juridisch, financieel en organisatorisch vlak.
- **Energie van Ons:** Een coöperatief energiebedrijf dat lokaal opgewekte energie afneemt en terug laat vloeien naar aangesloten coöperaties, zodat de winst ten goede komt aan de gemeenschap.
- **Gemeente Leeuwarden:** Als belangrijke partner in de energietransitie ondersteunt de gemeente duurzame initiatieven en faciliteert zij vergunningstrajecten en beleidsontwikkeling.
- **Regionale en nationale samenwerkingsverbanden:** CDW participeert in bredere netwerken om kennis te delen en gezamenlijke projecten te ontwikkelen op het gebied van duurzame energie.

Door deze samenwerkingsverbanden kan CDW haar leden beter ondersteunen, innovatieve projecten realiseren en een grotere impact maken in de energietransitie. De governance-structuur van de coöperatie waarborgt dat leden niet alleen profiteren van duurzame energie, maar ook daadwerkelijk invloed hebben op de koers en het beleid van de organisatie.

7. Conclusie

Coöperatie Duurzaam Wergea staat aan de vooravond van een ingrijpende transitie naar een duurzamere en energie-onafhankelijke gemeenschap. Door een integrale aanpak, waarbij energieopwekking, besparing en participatie hand in hand gaan, kan Wergea een voorbeeld worden voor andere dorpen en regio's. De structurele samenwerking met externe partners en de actieve betrokkenheid van inwoners vormen een stevige basis voor het welslagen van deze ambities.

Door onze projecten zoals zonneparken, windmolens, warmtenetten en energiedeling systematisch uit te breiden, vergroten we niet alleen de energieonafhankelijkheid van Wergea, maar creëren we ook een sterkere, veerkrachtigere gemeenschap. Onze investeringen in innovatie en opslagtechnologieën zorgen ervoor dat duurzame energie altijd beschikbaar blijft en optimaal wordt benut.

De governance-structuur van CDW waarborgt dat alle leden een stem hebben in de besluitvorming en dat opbrengsten eerlijk worden verdeeld. Dit versterkt het collectieve eigenaarschap en motiveert inwoners om actief bij te dragen aan de energietransitie. Door deze democratische werkwijze blijft de coöperatie toekomstbestendig en kunnen we blijven inspelen op veranderende omstandigheden.

De komende jaren zullen cruciaal zijn in het verder vormgeven van onze visie en strategie. Dit beleidsdocument biedt een duidelijke leidraad en houvast om de gestelde doelen te realiseren. Door vast te houden aan onze kernwaarden – samenwerking, innovatie en duurzaamheid – bouwen we aan een Wergea dat niet alleen energieneutraal is, maar ook een inspirerend voorbeeld voor anderen.